

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA AKADEMIK YOZUVNING AFZALLIKLARI: NAZARIY-TAHLILIIY VA AMALIIY YONDASHUV

Aminova Mavjuda Toshpo'latovna

Axborot texnologiyalari va menejment universiteti

Filologiya kafedrasi katta o'qituvchisi

mavjudaaminova@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli ta'lim muhitida akademik yozuvning afzalliklari tizimli tahlil qilinadi. Tadqiqot IMRAD modeli asosida olib borilib, raqamli vositalarning (matn muharrirlari, sun'iy intellekt asosidagi tahrirlash dasturlari, plagiatni aniqlash tizimlari, onlayn ta'lim platformalari) akademik yozuv kompetensiyasini rivojlantirishdagi o'rni o'rganiladi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, raqamli muhit yozma nutq aniqligi, tezkor tahrirlash, individual o'qitish va akademik halollikni ta'minlashda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, texnologiyalarga ortiqcha bog'liqlik va tanqidiy fikrlashning sustlashuvi kabi muammolar ham tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: akademik yozuv, raqamli ta'lim, sun'iy intellekt, plagiat nazorati, blended learning, pedagogik texnologiyalar.

Аннотация : В статье системно анализируются преимущества академического письма в условиях цифровой образовательной среды. Исследование выполнено по модели IMRAD и рассматривает роль цифровых инструментов (текстовые редакторы, системы на основе искусственного интеллекта, программы обнаружения плагиата, онлайн-платформы) в развитии навыков академического письма. Результаты показывают, что цифровая среда способствует повышению точности письменной речи, оперативной обратной связи, индивидуализации обучения и обеспечению академической честности. Также рассматриваются риски чрезмерной зависимости от технологий.

Ключевые слова: академическое письмо, цифровое образование, искусственный интеллект, проверка на плагиат, смешанное обучение, педагогические технологии.

Annotation: This article analyzes the advantages of academic writing in a digital educational environment. The research is conducted using the IMRAD structure and examines the role of digital tools (text editors, AI-based editing systems, plagiarism detection software, and online learning platforms) in developing academic writing competence. The findings indicate that digital environments enhance clarity of written communication, enable rapid feedback, support individualized instruction, and promote academic integrity. However, issues such as technological overreliance and reduced critical thinking are also discussed.

Keywords: academic writing, digital education, artificial intelligence, plagiarism detection, blended learning, pedagogical technologies.

Kirish

Raqamli transformatsiya jarayonlari ta'lim tizimining barcha bosqichlariga chuqur kirib bordi. Akademik yozuv esa zamonaviy oliy ta'limning ajralmas kompetensiyasi sifatida yangi metodik yondashuvlarni talab etmoqda. Ilgari yozma nutqni shakllantirish an'anaviy auditoriya mashg'ulotlari, qo'lyozma matnlar va o'qituvchi tomonidan og'zaki izoh berish orqali amalga oshirilgan bo'lsa, bugungi kunda bu jarayon raqamli vositalar bilan boyitildi.

Tadqiqotning dolzarbligi shundan iboratki, raqamli ta'lim muhiti akademik yozuv jarayonini nafaqat tezlashtirmoqda, balki uning sifat ko'rsatkichlariga ham ta'sir ko'rsatmoqda. Shunga ko'ra, mazkur maqolaning maqsadi — raqamli ta'lim muhitida akademik yozuvning afzalliklarini nazariy va amaliy jihatdan asoslashdir.

Tadqiqot vazifalari:

1. Raqamli vositalarning akademik yozuvdagi funksiyalarini aniqlash;
2. Ularning pedagogik samaradorligini tahlil qilish;
3. Afzallik va cheklovlarni qiyosiy baholash;
4. Amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

METODOLOGIYA (METHODS)

Tadqiqot tizimli, qiyosiy va kontent-tahlil metodlariga asoslandi. O'zbek, rus va xorijiy ilmiy manbalar o'rganildi. Akademik yozuv va raqamli pedagogika sohasidagi ilmiy qarashlar tahlil qilindi.

Nazariy asos sifatida blended learning konsepsiyasi, konstruktivistik yondashuv va raqamli kompetensiya modeli olindi. Adabiyotlar tahlilida Smit (2021), Petrova (2020), Karimov (2023), Ivanova (2019) hamda boshqa tadqiqotchilarning ishlari o'rganildi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA (RESULTS AND DISCUSSION)

1. Tezkorlik va samaradorlik

Raqamli muharrirlar (masalan, avtomatik imlo va grammatika tekshiruv tizimlari) yozma ish sifatini oshiradi. Smit [1] ta'kidlaganidek, raqamli vositalar yozish jarayonidagi texnik xatolarni kamaytiradi va muallif e'tiborini mazmunga qaratishga yordam beradi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, talabalar raqamli tahrirlash vositalaridan foydalanganda yozma ishlarni qayta ishlashga ketadigan vaqt 30–40% ga qisqaradi.

2. Akademik halollikni ta'minlash

Plagiatni aniqlash tizimlari ilmiy mas'uliyatni oshiradi. Petrova [2] fikriga ko'ra, bunday tizimlar talabalarda mustaqil fikrlash ko'nikmasini shakllantiradi. Raqamli nazorat vositalari iqtibos keltirish madaniyatini rivojlantiradi.

3. Individual yondashuv imkoniyati

Onlayn platformalar har bir talabaning bilim darajasiga mos topshiriqlarni taqdim etish imkonini beradi. Karimov [3] blended learning modelini eng maqbul yechim sifatida baholaydi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, talabalarining aksariyati gibrid formatni samaraliroq deb hisoblaydi.

4. Tanqidiy fikrlash va muammolar

Shu bilan birga, Ivanova [4] raqamli vositalarga ortiqcha tayanish mustaqil yozish malakasini pasaytirishi mumkinligini qayd etadi. Sun'iy intellekt yordamida tayyorlangan matnlar ijodiylik va mualliflik masalasini murakkablashtiradi.

Shuning uchun raqamli vositalar yordamchi instrument sifatida qo'llanilishi, asosiy intellektual faoliyat esa talaba tomonidan amalga oshirilishi lozim.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'lim muhiti akademik yozuvning rivojlanishiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Uning asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

- ✓ yozma nutq aniqligi va tezkor tahrirlash;
- ✓ akademik halollikni mustahkamlash;
- ✓ individual o'qitish imkoniyati;
- ✓ global ilmiy resurslarga kirish.

Biroq texnologiyalardan oqilona foydalanish, pedagogik nazorat va metodik muvozanat zarur. Eng samarali model — an'anaviy va raqamli metodlarning integratsiyasiga asoslangan blended learning yondashuvidir.

Kelgusidagi tadqiqotlarda empirik tajribalar asosida statistik ma'lumotlarni kengroq tahlil qilish maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Smit J. Digital Technologies in Academic Writing Instruction. – New York: Academic Press, 2021.
2. Petrova V. Online Learning Platforms and Academic Literacy. – Moscow: Pedagogika, 2020.
3. Karimov A. Oliy ta'limda akademik yozuv metodikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2023.
4. Ivanova T. Digital Pedagogy and Writing Competence. – Saint Petersburg: Education Studies, 2019.
5. Rahimov B. Raqamli ta'lim muhiti va kompetensiyaviy yondashuv. – Toshkent, 2022.
6. Chen L. Artificial Intelligence in Education. – London: Routledge, 2022.
7. Wilson M. Traditional and Innovative Teaching Methods. – Boston: Education Press, 2018.

8. Johnson P. Blended Learning and Academic Skills Development. – Chicago: University Press, 2020.

9. Shoniyozova Gulshoda Baxromovna. XALQ OG‘ZAKI IJODIDA VA YOZMA ADABIYOTDA TINISH BELGILARINING QAYTA QURILISHI. INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENCE Scientific . -Bulletin ISSN:306-4583 VOLUME 3,ISSUE 2,2025, 2025-yil.

10. Shoniyazova Gulshoda Baxromovna. Pragmalinguistic aspect of punctuation in corpus linguistics. International journal of artificial intelligence. -volume05, issue 05, 2025, 2025-yil.

Telefon raqam: +99891 955 10 74